

Učiteljski Tovariš

Stanovsko politiško glasilo J. U. U. — sekcije za Dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškova ulica 64. Rokopisov ne vračamo. Nefrankirani pismi ne sprejemamo. Izhaja vsak teden. Naročna letna 60 Din. — Inzermislino 80 Din. Članč. sekcije J. U. U. plačuje list v članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru. — e. e. posebe. Pošt. tek. rač. 71.197. Telefon 3113

Učiteljska naturalna stanovanja.

Kdor pozna stanovanjske prilike učiteljskega posebnost na kmetih ve, da je nujna potreba odstraniti ta nedostatek in preskrbeti stanu, ki žrtvuje vse svoje življenje delu za narodovo izobrazbo in prosveto, primerna in zdrava stanovanja. Zaradi pomanjkanja zdravih in primernih stanovanj je delo mnogim učiteljem oteženo in marsikateremu je prav ta nedostatek zagrenil veselje do stanu in dela. Koliko učiteljev že krije zemlja, ki bi se danes lahko delali v prid naroda, če bi bili imeli primerna in zdrava stanovanja.

Na kmetih, posebno v manjših krajih, največkrat sploh ni dobrih stanovanj, ali pa le taka, ki v nobenem oziru ne morejo ustrezati.

Pogostokrat morajo najemati učitelji stanovanja v gostilnah, ker so to navadno edina večja poslopja v kraju.

Kako pa je z učiteljskimi stanovanji v gostilnah, to vedo nešteti tovariši, še bolj pa tovarišice, ki so okusali te dobrote.

Iz teh težkih stanovanjskih prilik je učiteljstvo vedno želelo in neprestano poudarjalo nujno potrebo zdravih in stanu primernih stanovanj. Saj pa je za učitelja, posebno na kmetih, ko nima razen prijaznih štirih sten svoje sobe nikakih ugodnosti, udobno in zdravo stanovanje vse. V njem se more po šolskem pouku odpočiti in nemoteno pripravljati za šolsko in izvenšolsko delo.

Velike važnosti pa je tudi njegova samostojnost in neodvisnost, ki jo uživa le v svojem stanovanju, kjer se ob prostem času nemoteno lahko posveti samemu sebi ali delu.

Spominjam se učiteljice, ki je morala spati pri sosedu v podstrešni sobi z domačo hčerjo. Kolikokrat je tožila, kako ji je to mučno, da niti ob večerih nima pravega odihana in miru.

Bil sem v sobici druge učiteljice, vlažni in zatohli, pod katero je bil hlev.

Tretja mi je tožila, da mora stanovati v gostilni, kjer nima nikoli miru. Ako ne pride vsak večer zabavati gostov, jo gledajo po strani, če pa se prikaže v gostilni, mora poslušati ne baš izbrane dovpite in šale gostov.

Taki in enaki primeri niso izbrane izjeme. Našteli bi jih lahko lepo zbirko in prav bi bilo, da bi mogli objektivno presoditi vse nepravilnosti, ki jih mora prenašati učiteljstvo zaradi neurejenih stanovanjskih razmer. Gotovo je, da so prilike v večjih krajih boljše, a tudi ne vselej take, kakor bi bilo potrebno.

Iz teh vidikov se je učiteljstvo razveselilo predpisov novega šolskega zakona, s katerimi so zajamčena vsem učiteljem naturalna stanovanja.

Z izvedbo teh predpisov bi imelo doseči učiteljstvo ono socialno stopnjo, na kateri mora stati prosvetni delavec.

Kako mučno je mnogim šolskim upraviteljem, ko morajo pri vsakem novem nametanju učiteljev prositi in molodovati po vasi, kje bodo vzeli pod streho novega učitelja ali novo učiteljico. Prva skrb vestnega in izkušenega upravitelja: »Kam ga bomo dajali, kje bo stanovala, da bo vsaj nekoliko primerno!«

Kakor se je učiteljstvo razveselilo lepih in mnogo obetajočih predpisov v zadevi naturalnih stanovanj, prav tako je bilo to veselje kaj kmalu zagrenjeno.

Kdo naj opisuje mnoga nesoglasja, razne pritožbe, in nevolje, ki so zadele učiteljstvo zaradi naturalnih stanovanj.

Občine, ki so že do sedaj težko zmagovale svoje obveznosti, so težko in marsikje z nerazpoloženjem napram učiteljem in celo do šole, sprejele stanovanjsko breme v svoje proračune. Komu je bilo težje kakor učiteljem, ko so vse to videli in občutili, pa si niso mogli pomagati. Nastalo nerazpoloženje se ni zmanjšalo in ob vsaki priliki občutil učitelj z nova breme, ki leži med njim in občani.

Brez dvoma je, da bo novoizvoljena narodna skupščina pokrenila vprašanje učiteljske stanarine in učiteljskih naturalnih stanovanj.

Tudi učiteljstvo želi, da se to vprašanje reši.

Iz uvodoma navedenih razlogov želi učiteljstvo, da dobe vsi dovoljna in zdrava naturalna stanovanja v šoli ali v učiteljskih stanovanjskih hišah v bližini šole. Ta zahteva je utemeljena v zakonu, upravičena z ozirom na njegov socialni položaj ter potrebna za uspešno in nemoteno delo v šoli in zunaj šole.

Znano pa nam je tudi, da so mnoge občine v težkem položaju in že sedaj težko zmagujejo naložena bremena. Zato pa hočemo učitelji pomagati, da se reši to pereče vprašanje tako, da bo ustreženo na obe strani. Ustvariti hočemo možnost, da se učiteljska stanovanja sploh zgrade.

Ker so imeli šolski upravitelji kot hišni skrbniki in upravniki šolskih poslopij že od nekdaj ugodnost uživanja brezplačnih naturalnih stanovanj, naj jim ostane ta pravica tudi za bodoče. Te ugodnosti pa naj ne uživajo samo upravitelji na kmetih, ampak tudi oni v trgih in mestih, saj opravljajo eni kot drugi enake posle in imajo vsi iste naloge in skrbi. Vesten in gospodaren upravitelj bo za to ugodnost prištelil in prigospodaril šolski občini več, kakor bo izdatke za stanovanje.

Temu predlogu bo toliko lažje ugoditi, ker so že skoraj na vseh šolah naturalna stanovanja za šolske upravitelje in ne bodo občine ponovno obremenjene.

Za ostale učitelje, za katere bo treba v največ krajih stanovanja šole poskrbeti, pa naj bi se rešilo to vprašanje na sledeči način:

Po možnosti je poskrbeti, da pristopijo šolske občine k zidanju posebnega stanovanjskega poslopja, ali k adaptaciji šole v svrhu pridobitve potrebnih naturalnih stanovanj.

Kakšna in kako urejena naj bodo ta stanovanja, naj predpiše poseben pravilnik, delo pa naj nadzoruje prosvetna uprava, kakor se to vrši pri zidanju šolskih poslopij.

Ko bodo stanovanja izvršena in pripravljena za vselitev, naj jih posebna komisija, v kateri naj sodelujejo zastopniki upravne oblasti pred vsem zdravnik in tehnik, zastopnik šolske občine in zastopnik šole, pre-

cenijo na osnovi uredbe po velikosti, udobnosti in krajevnih prilikah.

Razume se, da bi se morala cenilna komisija ozirati tudi na plačilno možnost upravitelja stanovanja in naj bi cenilna vrednost v nobenem primeru ne preseгла po zakonu določene stanarine, (§ 29 zak. o nar. šolah in dodatni izporembi) ki so jo dolžne plačevati občine tam, kjer nimajo naturalnih stanovanj.

Po ugotovitvah komisije naj se odkažejo učiteljem stanovanja, določena stanarina, ja odteguje učiteljem po računovodstvu ali šolskem upravitelju od draginskih doklad in nakazuje šolski občini kot prispevek za plačevanje anuitet amortizacijskega posojila.

S takim postopkom bi bile pred vsem razbremenjene šolske občine, učiteljstvo pa bi bilo deležno za primerno najemnino, ki bi se stekala v prid občine, zadovoljivih stanovanj.

Ko pa bodo amortizacijska posojila plačana, se najemnina znižajo na minimum, ki

je neobhodno potreben za vzdrževanje in popraviljanje stanovanjskega poslopja.

Tak postopek bi bil tudi v smislu zakonodave namen pomagati učiteljstvu do zdravih stanovanj, za katere naj skrbe občine, ki imajo neposredno korist od šole in učiteljskega.

Podal sem svoje mnenje po resnem preudarku in trdnem prepričanju, da je le tem potom mogoče rešiti to vprašanje zadovoljivo na vse strani in s tem odstraniti vsa nesoglasja, ki se danes prav zaradi učiteljskih stanovanj pojavljajo in otežkočajo mirno in složno sožitje ter pogostokrat ovirajo na predek šole in razmah narodne prosvete.

Ker je vprašanje važno ne le iz učiteljskega vidika, ampak tudi s stališča šolskih in upravnih občin želimo, da vsi prizadeti o stvari razpravljajo in najdejo rešitev, ki bo zadovoljila obe strani in za vselej odstranila vse, kar bi moglo kaliti in ovirati sporazumno in vzajemno sožitje občanov in učiteljev.

Pred ustanovitvijo ekskurzijskega odseka JUU.

Na predlog tov. Jožeta Zupančiča iz Litije, ki je sprožil nedavno v našem stanovskem glasilu v članku »Ahasverji na okup« idejo za ustanovitev »Ekskurzijskega odseka« smo sprejeli več pohvalnih odzivov od našega članstva. Razpravljali smo o predlogu tudi na seji in vzeli cilje EO v program JUU. Na seji smo pooblastili tov. Zupančiča, da izvede organizacijo EO. Obračamo se tem potom na naše članstvo, da mu pri tem delu pomaga.

JUU sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani.

Da bo članek: »Ahasverji na okup« — ki je izšel v »Učiteljskem Tovarišu« začetkom prejšnjega meseca, vzbudil toliko zanimanja in odziva, nisem pričakoval. Veseli me, da je v naših vrstah tako močno razvita popotna žilica in vem, da je mnogemu, ki si želi na pot in v svet, premalo napoljen žep najhujša — coklja! Seveda, na objadranje sveta niti ne mislimo z EO, že s skromnimi prihranki pa bodo člani EO pogledali marsikak zanimiv kraj tako v naši državi, kakor tudi izven državnih mejnikov.

V osebnem razgovoru, ki so ga navezli na članek »Ahasverji«, so mi razni tovariši in tovarišice predložili marsikak vpoštevanja vreden nasvet, zanimivo pa je, da sem prejel na članek že tudi nekaj pismenih nasvetov pa tudi vprašanj, kam bo šla naša prva pot, koliko bo cena za udeležence, kdaj odidem itd.

Vsem tem povem, da obstoja EO za sedaj le še na — papirju. Upravni odbor banovinske sekcije JUU je na svoji nedavni seji vzela predlog za ustanovitev EO pod okriljem JUU na znanje. Zdaj pa je treba ta predlog spraviti v življenje.

Pozivam tovariše in tovarišice, ki so voljni sodelovati v pripravah za oživotvorje-

nje EO, da mi javijo svoje naslove. Ko bo par priglasevcev, ki se bodo izjavili, da so pripravljeni sprejeti organizacijo EO na svoje rame, bomo stopili skupaj in ukrenili vse potrebno. Dela bo precej, zatorej vsi, ki imate dobro voljo, na plan!

Omenjam, da sem zaradi zadev EO stopil v pismeni stik s češkoslovaškimi tovariši, ki se bavijo s takimi posli in so mi obljubili vsi svojo pomoč. To nam bo v veliko oporo, ker bomo gradili na njihove izkušnje.

Ako bo dovolj odziva, bomo morda že o binokostih krenili na krajšo pot; kar z avtobusi. Mislim, da je jako primerno najeti avtobuse in pohiteti v svet za en dan, dva, ali tri... Vožnja z avtobusi ima sploh razne prednosti kakor pa vožnja z vlaki. Seveda pa bomo vse daljše ture podvzeli z železnico, EO pa se bo moral pobrigati, da doseže za svoje članstvo na skupnih izletih ¼ železniško tarifo. To bo skupna potovanja znatno pocenilo. Eni menijo, da je ugodnejše, če si na potovanju — sam ali s prav majhno znano družbo, drugi pa vedo, da je popotovanje v zaokroženi družbi, če tudi z novimi znanci, prijetnejše. Černost in slabo voljo ostavimo itak — doma, v potne kovečke pošle le vedro voljo in veselo razpoloženje. Jaz za svojo osebo sem se domala še vedno izvrstno počutil v družbi, ki sem jo navezal na skupnih potovanjih. In sem pogledal z ekskurzijami že precej po svetu. Na vse hranim lepe, iskrene spomine!...

Torej za konec:

1. Potrebuem pismenih prijav tistih, ki bi kdaj hoteli v družbi EO na pot. (Ture bomo izbrali po želji članov. Kakor to delajo naši severni bratje, bo v vrstah EO prostora tudi za neučitelje — znance in prijatelje[ice] naših članov.)
2. Kako želiš sodelovati v EO?
3. Tvoji nasveti za organizacijo EO.
4. Pomeni se o tem s svojim prijateljem, s svojo tovarišico.
5. Ne odlašaj s sporočilom, obvesti takoj pisca teh vrstic, ki želi, da stopi EO skoraj v življenje.

—nč—

LISTEK

H koncertu Trboveljskega mladinskega zbora.

Se dolgo bomo govorili poklicani in nepoklicani o neverjetni izvežbanosti in vzorni disciplini mladih, po zelenih tratih in po vročem solncu hrepenečih rudarskih otrok. Še dolgo bomo hvaležni trojici: Šuligoju, Adamiču in Kumarju, da so spodkopal temelj, na katerem sta stala učitelja Švilgoj in Martin Kačur, ter postavili na njih mesto sodobnega človeka, ki ve, kaj hoče zase in za druge. Neizbrisen bo ostal v našem spominu pogled na množico, ki si ni mogla ubraniti solz, ko so njihovim srecem govorila nepokvarjena in v dimu fabrik preizkušena, za bridkost življenja že dozorela mlada srca. S sočutjem bomo v duhu še dolgo gledali vrste preprostih obleke, ki jim je barva morda obledela od materinih solz, prelilih v črnih nočeh nad črnimi rovi. In vzbudila se bo v nas morda tudi želja, da bi se v kakem akcionarju zganil spet človek ob pogledu na te pristne slovenske obleke.

Na vse to bomo še dolgo mislili, vse to bomo še dolgo čutili.

Ali nečesa ne pozabim več svoj živ dan, nečesa, kar me je pretreslo kakor spoznanje in razodetje:

Preoral sem že dovolj ledine in videl sem druge orati; dajal sem in videl dajati druge; dovoljkrat se mi je obrnil pogled nazaj, doživel marsikatero presrečno odhodnico, okrašeno z govori o zaslugah in nepozabnih kulturnih spomenikih in o hvaležnosti vseh, ki

ostanejo. Nisem pa doživel ne videl take neolčljive vezi, kakršna se spleta iz dneva v dan med učiteljem Šuligojem in mladino, ki jo njegova volja, njegova ljubezen in njegovo čustvo preoblikuje. To ni vez, ki se zrahlja z odhodnico in z nekaj hvaležnimi govori, vdanost je to, ki korenini v trpeči črni zemlji. Kolikor src pred njim, toliko brezpogojno vdanih življenj, vdanih za vse srečne kakor za vse težke dni. Prejasno govore te nepokvarjene očke, da bi bilo drugače; previdno se stiskajo revne ovčke okrog svojega pastirja.

Pastirstvo pa je poslanstvo. Da bi se pastir vedno zavedal svojega odgovornega poslanstva in pripeljal svoje ovčice v srečnejšo in lepšo bodočnost! In da bi se vera vdanih ovčic nikoli ne skalila!

J. Ribičič.

Koncert mladinskega pevskega zbora Trbovlje-Vode.

Ljubljana, 15. nov. 1931.

Mladinski pevski zbor Trbovlje-Vode je bil ustanovljen pred letom dni od dirigenta — učitelja na Vodah — Avgusta Šuligoja. Z vsu vnmemo se je vržal on in njegova armada, ki šteje 110 glavic, na intenzivno delo po vedno uspešnem principu: od malega k večjemu, od lažjega na težje. Pri vajah, katerih je bilo neverjetno veliko, so temeljito študirali najprej pesmice, a končno pesmi. Priredili so koncerte v Litiji, Trbovljah, Hrastniku in Rogaski Slatini, 15. t. m. pa v Ljubljani, tam, kjer se naj oceni njihovo dosežanje delo, kjer naj se jim da pobuda za

nadaljnje delo v najširšem smislu besede — ali pa opomin, da se vrnejo v Trbovlje. Do tega koraka jim ni bila postлана pot z rožicami, niso jih podpirali mnogobrojni stebri. Peščica ljudi: dirigent, tovarišica upraviteljica in tovariš upravitelj šole na Vodah, naš dobri znanec in neumorni delavec na kulturnem polju, Oskar Moll, skladatelj Adamič, Pertot, Micun, dirigent UPZ Srečko Kumar in učiteljstvo dekleške in deške šole na Vodah. Od marsikod je pa priletelo poleno namesto podpore in dostikrat je padla pikra opazka namesto dobrega sveta. Pevke in pevci tega zbora sinovi in hčere onih, ki v potu svojega obraza služijo tem malčkom borni košček kruha. Vse te zapreke so odstranili pionirji zbora in na nasvet ter podporo od strani JUU — pevskega odseka — prihiteli v Ljubljano. Njih trud je bil obilo poplačan — smelo trdimo, gosposko. Ljubljana že dolgo ni doživljala toliko lepega kot pri nedeljskem koncertu.

Kljub deževnemu jutru so stopili mladi pevci iz vlaka vedrih lic in s ponosnim čelom. Na kolodvoru jih je pozdravil v imenu sekcije JUU in UPZ Drago Šupandčič. Odšli so takoj v franciskansko cerkev, po maši pa k vaji v Union. Ze pevska vaja je pokazala, kako resno se zavedajo predstoječega koncerta. Dirigent in spremljevalec pri klavirju, požrtvovalni sodelavec Šuligojev, Milan Pertot, nista imela česa popraviti, vse je bilo izvrstno. Po vaji so odšli k zajtrku v kuhinjo Nj. Vel. kraljice Marije v Prečni ulici, kjer jim je bil serviran obilen zajtrk. Tu so imeli tudi kosilo in popoldanski prigrizek. Tovarišica Travnova jim je z dovoljenjem vodstva kuhinje in na stroške Pomladka in Rdečega Križa pripravila tako izvrstno in obilno pre-

hrano, da so otroci prosili, če smejo nesti vsaj nekaj od tega tudi svojim staršem — pomočnici tovarišici Selanovi je skoraj zmanjkalo papirja za zavitke — dobri otroci, ki niso v dobrem pozabili svojih staršev, ki nimajo danes in morda nikoli — pečenke, kompotov in peciva!

Koncert pred dobesedno nabito in razprodano dvorano je otvoril z lepim uvodnim govorom tov. Beg Ante. Orisal je težave in delovanje pevskega zbora ter karakteriziral posamezne pesmi. V imenu ljubljanskih otrok sta pozdravila pevce in pevke — drage sestrice in bratce — učenka in učenec drugega razreda osnovne šole na Grabnu. Deček je izročil šopek cvetlic zboru z vzklikom: »Naj živi ml. pev. zbor Trbovlje-Vode, naj živi njega pokrovitelj, prestolonaslednik Peter, naj živi naš modri in dobri vladar kralj Aleksander!« Kratak aplavz in že smo pri izvajanju koncerta. Kljub gneči — glava pri glavi — je zavladala grobna tišina.

Program je bil na podlagi izjav publike, kritikov in našega očeta glasbe, ravnatelja Hubada, brezhbno sestavljen. Obsegal je 16 kompozicij. V prvem delu: Emila Adamiča: Pesem rudarskih otrok, Zabučale gore, Koroškimi fantom in s klavirjem Jurjevance in Božična Ivana Grbca. Ze takoj prva pesem — himna zbora — je presenetila poslušalce radi lepega prednašanja, točne intonacije, globočine teksta in lepote kompozicije. Marsikatero oko se je zasolilo pri kitici:

Oče naš je pod zemljo,
tam mu duša in telo
v britkih kapljah krvavita,
dan na dan za nas trpita.

Delovno občestvo za gospodinjске nadaljevalne šole v Celju.

V nedeljo dne 15. novembra so se zbrale k delovnemu občestvu učiteljice-voditeljice gospodinjске nadaljevalnih šol in mnogo tovarišice v dvorani Celjskega doma. Udeležba je bila kljub slabemu vremenu polnoštevilna, kar je znak velikega zanimanja za to šolstvo. Delovno občestvo otvori predsednica odbora gosp. nadaljevalnih šol pred Anka Mešičkova iz Krčevine pri Mariboru.

S priručnimi besedami omenja pismo Nj. Vel. kralja učiteljstvu in pozove navzoče, naj bo delovno občestvo velikemu kralju trikratni: »Živio!«

Odpošljejo se brzojavki g. banu dr. Marušiču in pomočniku g. dr. Pirkmajerju v zahvalo za naklonjenost, ki jo gojita napram nadaljevalnemu šolstvu.

Besedo povzame nato referent za gosp. in kmet. nad. šole g. Jože Krošl. V imenu banske uprave pozdravi udeleženke in želi, naj bo delovno občestvo vpogled v dušo in srce, zdravje in bolezen gospodinjске nadaljevalnih šol.

Kar je družinskim članom, raztepenim širom sveta, dom, kamor se vračajo, četudi je še tako skromen in črpajo iz njegove domačnosti in priručnosti novih sil za borbeno življenje zunaj doma, tako naj bo delovno občestvo vsem učiteljicam krepka opora za nadaljnje delo.

G. referent preide nato k poročilu: »Delovanje gosp. nadaljevalnih šol v l. 1930./31.«

Vsaka gosp. nadaljevalna šola je izraz duševnosti kraja, v katerem je. Sedanji gospodarski položaj je slab in ravno to nas opozarja, kako so gospodinjске nadaljevalne šole nujno potrebne. Njih ugoden razvoj in napredek kaže, da se jih je ljudstvo oprijelo in vzljubilo.

Številke ne izkazujejo dela in trpljenja ter izrabljenih duševnih in telesnih sil voditeljic, da si pridobi šola trdna tla in služi svojemu namenu.

Uporabiti in usmeriti je treba vse sile, da se ohrani kmetijski stan zdrav. Če propade on, propade tudi ostala družba. Duša kmetijskega življenja, zlasti družine, je žena. Če žena ni izobrazena, je napredek nemogoč.

Potrebna je pa predvsem vzgoja. Spoznanje, da je na kmetih pomanjkanje dobre vzgoje večje kot pomanjkanje strojev, je popolnoma pravilno.

Ker sloni vzgoja le na ženah-materah, zato je gosp. nad. šola zagrabila z vso žilavostjo tam, kjer je delo najpotrebnejše; to je vzgoja in pouk kmetijske ženske mladine. S svojim delom skuša vzgojiti kmetijska dekleta v zdrav naraščaj, na katerega brez skrbi zidamo bodočnost.

Naše kmetijsko žentstvo še ni izobrazeno in vzgojeno. Če pošlje kak bogat posestnik svoje hčere v mesto ali kamorkoli, da se malo izobrazijo, je to le drobec, mi moramo zaseči vsa dekleta, vsle bodoče gospodinjce.

Izobrazeno in dvignjeno na ono duševno višino, ki jo zahteva sodobno življenje za uspešen napredek, bo šele tedaj, kadar bo hčeram malih posestnikov omogočena vzgoja in izobrazba. Ravno to nalogo vrše gospodinjске nadaljevalne šole, ki sprejemajo pod svoje okrilje radi svoje prirojenosti tudi najrevnejša dekleta.

To je tudi oni veliki vzrok, da naše šole dobro napredujejo.

Če se ustavimo pri številkah ki nikakor niso zrcalo dela in uspehov, ugotovimo sledeče:

V preteklem šolskem letu 1930./31. je bilo 54 gospodinjjskih nadaljevalnih šol. Delovale niso 3. Obsegale so 64 letnikov. V začetku šol. leta je bilo 702 učenek, katerih

število se je do konca šolskega leta skrčilo na 680.

Sole se precej enakomerno razvijajo, le v južnem delu Dravske banovine zaostajajo. V veliko pomoč je kralj. ban. uprava, ki je nabavila mnogim šolam inventar ali šivalni stroj.

Banska uprava skrbi tudi za primerno pripravo učiteljic za poučevanje na gospodinjске nadaljevalnih šolah. Prireja tečaje, ki naj učiteljice metodično in praktično usposobijo.

V letošnjih počitnicah sta se vršila v Mariboru dva uvodna tečaja. Prvi je bil od 3. do 14. avgusta, drugi pa od 14. do 28. avgusta. Tečaj je obiskovalo 83 učiteljic.

Praktični tečaj se je vršil na banovinskem posestvu na Mali Loki od 17. avgusta do 15. septembra. Sprejetih je bilo 20 učiteljic in ena poštna uradnica. Odklonjenih je bilo 27 učiteljic zaradi pomanjkanja prostora.

Banska uprava skuša oskrbeti tudi različne učne pripomočke.

Z besedami: »Ne kloni, ne odpovej se, vzdrži!« je končal g. referent svoje poročilo, ki so ga udeleženke sprejele z velikim zanimanjem in odobravanjem.

Sledil je referat: »Sodelovanje učiteljic pri gospodinjjskih nadaljevalnih šolah«. Poročala je tov. Marta Plavšak, voditeljica gospodinjjske nadaljevalne šole iz Trbovlj.

Izčrpno je obdelala vse možnosti, katere učiteljice naj poučujejo na gospodinjjsko nadaljevalnih šolah. Nastane vprašanje, katere so to: zmožnejše, starejše, pridnejše, one, ki imajo zaupanje pri ljudeh itd.

Vsaka izmed naštetih ima prednosti, ki govore za njo, zato je odločitev težka.

Neizpodbitno pa je, da mora biti voditeljica osebnost, ki brez omahovanja vzgaja in uči dekleta ne oziraje se na domačo politiko, ne na svetovno krizo. Nobena stvar naj ne spravi s terena in uspeh ji je zagotovljen.

Tov. Plavšakova je poudarjala potrebo vzgoje mladih učiteljic, da bodo znale poprijeti za delo, ko ga bodo odložile staršje.

Tovarišica predsednica je poročala: o notranjem razvoju gospodinjjske nadaljevalnih šol.

Iz poročil vseh šol Dravske banovine nam je orisala položaj in razvoj gospodinjjske nadaljevalnih šol v notranjosti. Pokazala je na težkoče, ki razvoj ovirajo in prednosti, ki ga pospešujejo.

Iz vsega poročila zveni klic po izboljšanju gospodarskega položaja. Sedaj je čas v katerem so gospodinjjsko nadaljevalne šole potrebne kot nikdar prej.

Gojenke so večinoma iz malih kmetij, ki so občutno udarjene po padcu cen živini in lesu. Skušajmo takim dekletom dati podlago vestnih služkinj, ker jih razmere silijo od doma.

Potrebno je priučiti dekleta na večjo varčnost in skromnost, vrnitev v pristno kmetkost.

V vseh panogah kmetijskega gospodarstva je potrebno izboljšanje.

Zaključne slovesnosti in razstave naj se prilagode današnjim težkim razmeram in krajevnim prilikam.

Tov. Marija Pleško, voditeljica gospodinjjske nadaljevalne šole na Logu pri Vrhnikih, je v svojem referatu: »Ročno delo na gospodinjjsko nadaljevalnih šolah« utemeljila, da je edino v imenovanih šolah umestno le krpanje, mašenje, ročno šivanje, ker so to stvari, ki jih mora znati kmetijska gospodinja, a jih je kljub temu še mnogo, ki tega ne znajo, pač pa imajo polno hišo zaprašeni in umazanih vezanih prtičkov.

sekcije JUU, na čelu s predsednikom Ivanom Dimnikom, zastopniki Učiteljske tiskarne, ki je natisnila brezplačno programe in plakate in drugi predstavniki. Koncert je prenašal Radio Ljubljana, da so mogli tudi oni, ki jim je bil onemogočen prihod v Ljubljano prisostvovati temu, krasnemu v Ljubljani in najbrže daleč naokrog edinstvenemu koncertu.

Ne smemo pa prezreti, da je ta velikanski uspeh Šuligojevega zbora naš uspeh — uspeh vsega učiteljskega stanu — posebno še učiteljskega pevskega zbora, ki vzgaja pevovodje, ter organizacije JUU, v kateri imamo vsi trdno in neomajno hrbenico. Ve tovarišice in tovariši, ki ste vedno radi podpirali delo na pevskem polju, ste pomagali tudi temu zboru do takega uspeha. Ve tovarišice in tovariši, ki ste s svojo neumorno agitacijo pripeljali armade poslušalcev h koncertu, ste tudi pripomogli k uspehu in ve tovarišice in tovariši, ki ste v takem številu kot ne pomnimo, prihiteli h koncertu, ste pripomogli k uspehu. Dokazali ste, da, kadar vas kliče organizacija na pomoč pri kulturnem dviganju naroda, zmorete vse! Vsi vi ste danes v teh težkih časih velikanska opora onim, ki ne klonijo pri delu za narod in domovino. Hvala Vam! Uspeh mladinskega pevskega zbora Trbovlje-Vode je naš uspeh. dolžni smo, da to povemo enkrat jasno in točno. — Vidimo, da organizacija in vsak posameznik hoče in mora podpirati vse one, ki delajo za narod, domovino in stan.

Mladinskemu pevskemu zboru in njega dirigentu Šuligoju ter vsem pomočnikom pa kličemo: Iskrene čestitke, nadaljujte, kar ste pričeli! Želimo Vam pri vsakem koraku tak aplavz in tako pomoč od vseh kot pri ljubljanskem koncertu. Sud.

Deloma so bila mnenja deljena. Načeloma pa so vse udeleženke proti temu, da bi se kje poizkušalo fabricirati šivilje in vezilje, ker to ni namen gospodinjjsko nadaljevalnih šol.

Iz referata tov. Pleškove veje globoko spoznavanje kmetijskih razmer in velika praksa v omenjenem predmetu.

Zborovalke so sprejele sledeče predloge:

I. 1. Delovno občestvo predlaga, da se oskrbe primerne brošurice za kmetijska dekleta.

2. Radi sedanjega težkega gospodarskega položaja naj se ne naročajo knjige, ki niso v skladu z namenom gospodinjjsko nadaljevalnih šol, oziroma jim celo nasprotujejo, n. pr. knjiga: Francoska meščanska kuhinja, izdala Belo-modra knjižnica.

II. 1. Prosimo kralj. ban. upravo, da omogoči 3mesečen praktični tečaj za voditeljice gospodinjjsko nadaljevalnih šol v mesecih junij, julij in avgust, dokler ni posebnega zavoda za celoletno izobrazbo učiteljic.

2. Tečaj naj kralj. ban. uprava razpiše dva meseca pred koncem šolskega leta in objavi imena sprejetih v stanovskih listih.

III. Delovno občestvo prosi šolski radio JUU, naj predavanja za gospodinjjsko nadaljevalne šole oddajajo po programu, ki ga bo izdelal odbor delovnega občestva.

IV. Ker je gospodarski položaj danes težak, predlagamo sledeče:

1. V vsakem kraju naj bo ena gospodinjjsko nadaljevalna šola z enim letnikom.

2. Odobrene gospodinjjsko nadaljevalne šole, ki nimajo dovolj deklet, naj prenehajo.

3. Nove gospodinjjsko nadaljevalne šole se smejo ustanavljati le tam, kjer je zadostno število deklet in kjer ima voditeljica metodični in praktični tečaj. Pri pouku smejo sodelovati le one učiteljice, ki imajo vsaj uvodni tečaj.

Le tisti tečaji so veljavni, ki so jih priredili bivši oblastni samoupravi oziroma jih prireja kraljevska banovinska uprava za izpopolnjevanje in pripravo učiteljic za poučevanje na gospodinjjsko nadaljevalnih šolah.

4. Število rednih honoriranih ur se zniža od 250 na 200. Število izrednih se zniža na minimum.

V. Zaključne slovesnosti naj se vrše le v najredkejših slučajih in le tam, kjer je potrebno, da se ljudje seznanijo z gospodinjjsko nadaljevalno šolo. Razstava naj bo skromna in naj ustreza današnjim težkim razmeram in namenu gospodinjjsko nadaljevalnih šol.

Tovarišica blagajničarka poroča o stanju

Delovno občestvo kmetijskih nadaljevalnih šol v Celju.

Preteklo soboto se je vršilo v dvorani Celjskega doma zborovanje kmetijskih nadaljevalnih šol Dravske banovine. Zastopanih je bilo 79 vodij teh šol. Poleg njih je bilo tudi več učiteljev, ki poučujejo na teh šolah. Otvoril je zbor predsednik šolski upravitelj g. Gosak in pozdravil zbrane pionirje našega kmetijskega šolstva, zlasti šolskega svetnika g. Jožeta Krošla, referenta za kmetijsko nadaljevalno šolstvo pri Dravski banovini. Po pozdravnih vzkljkih Nj. Vel. kralju je zbor sprejel tudi pozdravni brzojavki banu g. dr. Marušiču in podbanu g. dr. Pirkmajerju v zahvalo za njuno pomoč kmetijskemu nadaljevalnemu šolstvu.

V imenu dravske sekcije JUU je pozdravil zborovalce šolski upravitelj g. Miloš Verk, ki je v imenu sekcije obljubil vso podporo in pomoč kmetijskemu šolstvu, nakar je podal pregledno poročilo o delu v šolskem letu 1930./31. šolski svetnik g. Jože Krošl.

Iz poročila posnemamo, da je delovalo v preteklem šolskem letu 79 kmetijskih nadaljevalnih šol, to je 26 več kakor v predhodnem letu, in to s prav lepimi uspehi. Ob koncu šolskega leta je bilo vpisanih 1575 učencev, povprečno 21 na šolo. Poučevalo je 165 rednih in 68 izrednih predavateljev, kar kaže, ako sodimo po številu, prav lep napredek na polju naše kmetijske prosvete. Govornik je zaključil svoje poročilo z željo naj postanejo kmetijske nadaljevalne šole čuvarice kmetijske kulture in pospeševalke kmetijskega zdravja.

Tem lepim besedam je sledilo zanimivo predavanje šolskega upravitelja g. Josipa Dolgana iz Planine pri Rakeku, ki je v poročilu pod naslovom »Rast kmetijskih nadaljevalnih šol« orisal vrsto lepo se razvijajočih šol iz vseh delov banovine in nam opisal vse podrobno in tiho delo učiteljstva, ki v izvenšolskem času žrtvuje toliko ur kmetijski prosveti.

Zborovanje so posetili: profesor na kmetijski šoli v St. Juriju ob južni železnici g. inž. Fran Koprivšek, prvi apostol kmetijskega gibanja na bivšem Kranjskem in Štajerskem, višji kmetijski nadzornik v p. g. Franc Goričan in novoizvoljeni narodni poslanec za celjski srez g. Ivan Prekoršek. Vsem trem gostom je izrekel prijateljsko dobrodošlico predsednik g. Gosak, nakar se je zahvalil za pozdrav poslanec g. Prekoršek, ki je s toplimi besedami pohvalil zbor idealistov učiteljev, ki delajo čudeže in ustvarjajo zavednega jugoslovanskega kmeta. Ob koncu nagovora je obljubil g. Prekoršek vso pomoč in je z besedami: »Saj vem, da je to vaše delo tudi naše« zaključil nagovor, ki je bil sprejet z navdušenim aplavzom.

Gg. šolski upravitelji!

Vaša narodna dolžnost Vam nalaga, da zagotovite svoji šoli nabavo z rešenjem ministrstva prosvete O. N. br. 36637/25 in O. N. br. 24398/30 odobrenih pomožnih učil v zemljepisnem pouku

Po naredbi prosvetnega oddelka Dravske banovine obvezana je vsaka šola imeti vsaj 1 izvod tega učila

Slike za Jadrana in Primorja

12 različnih umetniških barvastih slik Dalmacije in Primorja, izdelanih po naših najslavnejših mojstrih prof. Crnčiču, Kovačeviću in Krušlinu.

Znižana cena Din 296—

razume se, da skupno z učno knjigo, zavijanjem in poštnino. Slike so velike 45x50 cm in so pripravljene tako, da se jih lahko obesi na zid. — Poleg tega, da so te lepe slike v okras šolskih prostorov, so po razpisu ministrstva za vojno in mornarico D. br. 44012/26 in ministrstva notranjih del J. B. br. 20495/26 najprimernejše sredstvo za uspešno propagando za naš Jadran.

Nudite otrokom pri nazornem pouku užitek spoznavanja prirodnih lepot našega morja in Primorja! Budite v otrocih nacionalno zavest z dosego ljubezni do jugoslovanskega Jadrana.

Oskrbo šol v Dravski banovini vrši samoti Banovinska zaloga šolskih knjig in učil v Ljubljani

blagajne. Po pregledanju računov se izreče odboru absolutorij.

Izvoljen je nastopni odbor: predsednica tov. Anka Mešičkova; tajnica tov. Marija Pleškova; blagajničarka Andreja Grum-Skuljeva; odbornice: Burdianova Karla, Plavšakova Marta, Jankovičeva Mira, Pečnikova Angela in Mercinova Danica.

Vse članice odbora so porazdeljene po okrožjih kot zastopnice in sicer: tov. Anka Mešičkova, vodit. v Krčevini, za Maribor in Dravsko dolino; tov. Pleškova Marija, vodit. na Logu pri Vrhnikih, za Ljubljano in Notranjsko; tov. Grum-Skuljeva Andreja, vodit. v Gabrniku nad Skofjo Loko, za Gorenjsko; tov. Mercinova Danica, vodit. v Stični, za Kočevje — Dolenjsko; tov. Pečnikova Angela, vodit. v Centibi, za Prekmurje in Slovgorice; tov. Jankovičeva Mira, vodit. v Vojniku, za Savinjsko dolino; tov. Burdianova Karla, vodit. v Šmarjem pri Jelšah, za Kozje in Brežice; tov. Plavšakova Marta, vodit. v Trbovljah, za Trbovlje in srez Kamnik.

And.

OBLAČNIK ZA SLOVENIJO LJUBLJANA, Miklošičeva c. sta 7

prilporeč vno bogato zalogo manufakturnega blaga prvovrstnih čeških, nemških in angleških tovaru. Državni nameštenci dobe blago tudi na obroke proti predložitvi legitimaci.

